

Naročnino, reklamacije in zglase sprejema **upravnništvo** ulice Molino piccolo št. 3, II. nadst. Odprte reklamacije za prosta poštnina.

D. *F. edmonsti* is new!

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

(Poročilo).

Iz pričujočih podatkov in računskih za-

Da naša »posojilnica« v istini dobro napreduje, vidi se iz prometa od 1. januarja do 31. marca 1895, ki je dosegel svoto gld. 76.990'84. Lansko jeto imeli smo v istem času le gld. 52.441'67 prometa. Razlika znaša torej že v tako kratki dobi gld. 24.549'17 kar nam kaže, da zavod vidno raste in lepo procvita.

Volilna preosnova. Vsaka glava svojo pamet, vsak politik svoj načrt. Ta rek velja posebej glede na pehanje, kako dognati volilno preosnovo. Načrti rasejo iz tal kakor glive po dežju. Ali temu se ni čuditi: parlamentarno-oficijelni krogi so se zavili v meglo tajnosti, da niklo ne ve, kaj delajo, kaj mislijo in kaj namerujejo, to pa vsodbujajo druge, ki niso toli srečni, da bi morali čuvati tajnost pododseka za volilno preosnovo, da si tem pridneje ubijajo glavo, kako rešiti volilno preosnovo, da ne bi pri tem trpela korist lastne stranke. Med take projektante je šel tudi člen gosposke zbornice grof Kurt Zedwitz, ki nasvetuje naj bi se volilni red za državni zbor prikrojil po zistemu občinskih volitev. Uveli naj bi se namreč trije razredi: v prvem naj bi volila inteligenca in višji davkoplačevalci, v drugemu manjši davkoplačevalci do sedanjega cenzusa, v tretjem pa vsi drugi volilci. Toda tudi ta načrt

Kri šnila je Stepku v obraz. „Oj gospodičič, visoko si zamahnil jezikom! A kateri

Volitve volilnih mož Srbiji so torej dokončane in zmagala je vlada z ogromno večino, kar je bilo tudi pričakovati. Saj je

„Oj oče, stojte!“
„Ali hočeš zares v kramarsko zadrugo, ludak? Dá, vidim te, kako junaškoj sabljój okopavaš vrt vrednega tasta, ali kako na zelenku svojem tovariš kramarijo na trge in prošenja (semuje) kričaje: Kupite, kupite plemenite robe za groš, za dva. Ali ne boš tako, dušo mi, ne boš. Pavle, ti veš, kak ti je oče. Trdo železo. Pavle, pazi, da se ne razbeli to železo; ne trgaj vojke, kateroj te vodi očetova roka; kajti, vere mi in Boga, ako se ne okaniš neumnega klatarjenja, ako

Atentat na Hentzijevo spomenik. V „Obzoru“ čitamo, da je napad na Hentzijevo spom. vzbudil veliko nevoljo v dunajskih krogih. Cesar je nameroval prebiti velikonočne praznike v-Budimu, a sedaj je opustil to nakanu z ozirom na dejstvo, da ravno kar odstranjujejo posledice atentata. Razpisali so nagrado 2000 kron onemu, kdor zaloti Szelesa, a dosedaj ni dobil nikdo te nagrade.

Čudni pojmi o gostoljubnosti. Naši tržaški listi in za njimi vsikdar zvesti jim za-

„Idem. Z Bogom oče!“ odvrnil je mladenec ter odšel.

(Dalje prih.)

VI.

„Stojte, gospod oče!“ vzdignol je mladenec ponosno glavo, in blede lice se mu je zažarilo. „Niste na pravem sledu. Ne peče me vest, da bi grešil. Za Boga, ne bi si oskrnil imena goljufijoj. Ne zadirajte mi noža v srce, ki je čisto, kakor evo vedrina nebeška. Globoko se klanja sin očetu, ali plemič mora odbiti vsako dolžnost, kateroj se napada po krivem tuje poštenje, osobito ko se poštenje ne da braniti mečem. Slušajte me milostivo, oče! Vidim, opravičljivi dojavili so vam vse, a jaz vam povem še več in boljše. Neznam se hliniti, niti hinavski pritajevati srca. Kakor me je mati rodila, tak sem, in v hvala Bogu. Kakoršno mi je Bog dušo vdahnil, tako nosim na očigled ljudem.

vezniki pri uredništvih dunajskih židovskih glasil dvignili so po svojih predah silen vrišč proti dru. Luegerju, vodji dunajskih antisemitov, češ, da je ta poslednji se svojim vedenjem v Trstu drzno zlorabil gostoljubnost mesta tržaškega. Tudi mi vemo — da si nas še ni obizlala tista glasovita „cultura“ —, da gosta vežejo oziri do pogoščevalca; vemo pa zajedno, da tudi pogoščevalca vežejo oziri do svojih gostov.

S čem se je vendar toli pregrešil dr. Lueger? Čujte in zgrajajte se: govoril je par besed s trojico okoličanskih poslancev, ki so pa bili tudi povabljeni „gostje“. Pameten človek bi rekel seveda, da na tem ni nič posebnega, da pa je skrajno breztaktno in nesramno, ako obisiplje kdo vabljene gasta s psovskamile zato, ker je govoril z vabljenimi gosti. Kdor hoče na tak način kratiti gostu celó osebo svobodo, ta kaže le to, da nima niti pojma o zakonih uljudnosti in o ozirih, koje je pogoščevalec dolžan svojemu gostu. Dr. Lueger se po takem ni pregrešil ni manje, pač pa so se pokazali enostavne suroveže tisti, ki opisajo gasta se svojim smradom. Mar naj bi bil dr. Lueger še le vprašal razne krivonose poročevalce, s kom mu je občeovati? Mar je to zločinstvo, ako je poslanec dr. Lueger pregovoril par besed s poslanci okoličanskimi, o katerih mirno vestjo rečemo, da v mestnem zboru tržaškem zastopajo koristi tretjine prebivalstva uprav tistega mesta, kojega gostoljubnost je užival ne le dr. Lueger, ampak vsi drugi gostje! Vsi ti časnikarski rokovnjači naj si zapomnijo, da gostov ni pogostila italijanska radikalna stranka, ampak da jih je pogostilo mesto, kojemu je veliki del prebivalstva slovanske narodnosti. Ne le vi, srborita italijanska gospóda, ampak vsi oni Italijani in Slovani, ki donajajo svoje krvave žulje v mestne blagajne, so bili pogoščevalci raznim gostom. Ali ni potakem celó dolžnost gostu, da spregovori par prijaznih besed se zastopniki velikega dela svojih pogoščevalcev? Tej dolžnosti se je odzval dr. Lueger; ako niso storili tega tudi drugi imenitni gospodje, ne moremo jim šteti to v čast. In zato, ker je dr. Lueger storil svojo dolžnost, ker je imel prijazno besedo tudi za občane tržaške slovanske narodnosti — zato vladijo njegovo pošteno ime po umazanih predalih umazanih revolverskih časopisov. No, dobro je, da so tej sodrgi že dali primeren odgovor dunajski volilci.

Najlepša pa je ta, da ti časnikarski rokovnjači niti ne vedo in ne morejo vedeti, kaj je dr. Lueger govoril z okoličanskimi zastopniki, in vendar kriče v svet, da je isti zlorabil gostoljubnost. Tak židovski šmok res ne pride nikdar v zadrego — kar ne ve, pa si izmisli jednostavno.

Sicer pa ima ves ta krik tudi svojo dobro stran: dr. Luegerju bode še le sedaj povsem jasno, s kake vrste poštenjaki se nam je boriti tu doli in to ga mora le vspodbuditi, da bode odslej tem odločneje razkrival na Dunaju — tržaške razmere.

„Noue Freie Presse“ o volitvah v Istri. Zares ganljivo je, kako stara Dunajska Židovska postopa z našimi Lahoni vselej, kadar je treba udrihati po Slovanih. Pri vse tem pa je jako značilno, da trobijo naša irredentovska glasila in pa njih Dunajska „teta“ o takih prilikah vselej v jeden in isti rog; s tem se najbolje pokažejo sorodne duše. Tako je bilo od nekdaj in tako je tudi sedaj: lahonski listi strastno napadajo slovansko duhovščino — saj jim je sicer dobro mišljena škofova okrožnica sama potisnila orožje v roko —, o laški duhovščini pa niti ne črhnejo. Prav tako „N. Fr. Pr.“ — O bližajočih se volitvah za deželni zbor istrski piše namreč: „Koncem tekočega meseca prično v Istri volitve za deželni zbor Hrvatje — tako nam javljajo od tam prihajajoča poročila — pričeli so marljivo agitacijo za volitve in na čelu te agitacije je hrvatska in slovanska duhovščina, katera se kljubu rotnju okrožnice škofa Glavine udeležuje nemirnih ljudskih shodov in osebno vodi gibanje. — Treba je, da o pričetku volilnega boja v Istri tudi liberalno (!) časopisje Dunajsko naglasi neoznačljivo postopanje hrvatske duhovščine, kojega ni mogla spremeniti okrožnica škofa Glavine“.

Žid tam, žid tu! Zato pa se nađejamo, da tudi istrska duhovščina stopi odločno v boj proti židovski stranki, kakor je tako storila dunajska duhovščina, uverivša se, da takemu sovražniku ne pridemo do živega, ako ga škropimo z limonado, toli priljubljeno v izvestnih konservativnih krogih, ampak da treba trdne volje, železnih živcev in jeklene energije.

Reuoliscence. Kdo je dr. Coglijevina? Ponižno moramo kloniti svoj tilnik ter odkrito pripoznati svojo nevednost: mi ne vemo, kdo je in kaj je ta mož, kojega ime je kar nenadno vrglo na površje sedanje volilno gibanje. In sicer je zlezal ta, sedanjí mlajši generaciji povsem nepoznani mož na površje skozi predale lista „Il Mattino“ — kot bodoči deželni glavar istrski.

Kakor rečeno: mi ne poznamo tega moža, zбоk česar ne moremo ničesar reči o njem, ni dobrega ni slabega. Oglasil pa se je v glasilu tržaških nespravljivcev nekdo, ki samega sebe nazivlje „staro stražo“, da osveži nekoliko reminiscence iz davnó minule dobe, posegši v leto 1862-1863.

To je bilo tedaj, ko je hotel dr. Coglijevina pretvoriti uradni list „Osservatore“ v bojno glasilo proti italijanski narodnosti. Ko je nekega dne Coglijevina jako zaničljivo pisal o neki izjavi tedanjega župana Contija v mestni seji, občutili so to razžaljenje — tako piše dotični list — bolj, nego je to v navadi v denasnjih dneh ter so priredili „patrijotisko demonstracijo“ s tem, da so istega večera ob prihodu župana v gledališče v parterju slovesno sežgali uradni list „L'Osservatore“, da so Coglijevino izgnali iz gledališča kričó: „Ven z ogleduhom!“ ter ga slednjič v atriju — oklofutali! In tej „patrijotiski demonstraciji“ storili so konec stražarji, spremši Coglijevino na dom, da ga obvarujejo pred nadaljnjimi pojavi takega „patrijotiskega“ čutstvanja.

Sežiganje uradnega lista na javnem mestu, to velja torej v Trstu kot „patrijotiska demonstracija“!!! Čudne so res take patrijotiske demonstracije. In ako se je to dogodilo že leta 1862, kake pojme pa morajo imeti gospóda o „patrijotiskih demonstracijah“ denasnjih dni, ko so zavladali izvestni „idejali“ in je narodni fanatizem italijanskih radikalcev — in ti gospodujejo danes v Trstu — dospel do vrhunca?!! Dobro bi bilo, da bi nekoliko premišljali o tem oni, koje v to veže službena — dolžnost.

Dotični list pripoveduje nadalje, da so dra. Coglijevino potem premestili na Dunaj v korespondenčni biró in mu je bilo zabranjeno povrniti se v Trst. Ko je n. pr. leta 1875 cesar potoval v Dalmacijo in je bil Coglijevina določen poročevalcem o slavnosti, ni smel poslednji tjakaj preko Trsta, ampak ubrali je moral svojo pot preko Reke.

Slednjič obeča „stara straža“ še drugih pikantnih vestí.

Po vsem tem moramo soditi, da naši stražarji italijanske narodnosti in kulture smatrajo Coglijevino pravcatim italijanofobom, kojemu treba le jeden sam korak do pausalistiškega tabora.

Drugače si tolmači večerajšnji „Mattino“ ulogo, ki je baje usojena Coglijevini za bodočnost. Ta list želi, da bódi Coglijevina skupni kandidat vlade in italijanskega političnega društva na otokih, sicer bi se cepili glasovi, čemur bi utegnili biti posledica le ta, da zmaga hrvatski kandidat; kar bi bilo seveda — po menenju „Mattinovem“ — na veliko škodo gospodarskemu in političnemu prospehu v pokrajini. Slovani ob tleh — to je torej kvintesenca gospodarske in političke modrosti „Il Mattina“ in njegovih zaplečnikov.

Kdo zmaga torej: ali gori navedene reminiscence o Coglijevini, ali pa „Mattinov“ strah pred slovanskimi kandidati? S tem vprašanjem naj se le bavijo radikalni in neradikalni nestrpnosti, saj mi vemo, pri čem smo: ali Coglijevina, ali kdo drugi, mi nimamo pričakovati drugega, nego vernega naslednika dru. Campitelliju — po mišljenju in čutstvanju. In skoro skoro bi nam bil ljubši koji radikalec, nego pa koji izmed onih, kojih jezik nikdar ne pove tega, kar čuti srce!

Nova vojna ladija. Dne 9. maja t. l. spustijo v Pulji v morje novo oklopnico, kateri bode ime „Monarch“. Krstu nove oklopnice bode prisostvoval Njeg. Veličanstvo cesar osebno. K tej slovesnosti pride cesar v Pulj dne 9. maja in ostane tam več dnij. Stanovalec bode na jahti „Miramar“, ki se dotlej

povrne iz Krfa. Za dóbo bivanja Nj. Vel. v Pulji bodo večje vaje vojne brodovlja in pregledovanje vojske ter mednarodna regata avstro-ogerskega jahtnega brodovlja — O novi oklopnici „Monarch“ priobčimo v jedni prihodnjih številkih nekoliko tehniških podatkov. Za danes omenjamo le, da ima „Monarch“ namen braniti v slučaju potrebe naše pomorsko obrežje.

Slovensko bralno in pevsko društvo „Vodnik“ v Dolini prenese svojo veselico, oznanjeno v cenjenemu listu „Edinost“, na 28. dan aprila oziroma na to, da se bode vršila 21. aprila t. l. veselica pri sosednjem društvu v Dekanilih.

Občinski svet ljubljanski dovolil je tudi letos svoto 300 gl. iz občinske blagajne v to svrhu, da se odpošlje primerno število ubožnih, škrofuloznih otrok v pomorsko kopel v Gradežu.

O ljubljanskem gledališču. (Dalje). Vriva se nam vprašanje, zakaj ne moremo obdržati domačih moči v domovini? Odgovor je kratak: radi tega, ker je njihova plača, katero dobivajo le dokler traja sezona, tako neprijemerna — sit venia verbo —, da nas je skoro sram navesti le en sam vzgled, dočim dobivajo iz tujine doše moči trikrat in štirikrat večjo plačo. Sicer je res, da so posamične na novo doše moči boljše od domačih in zato zaslužijo boljšo plačo, vendar njih plače niso z onimi domačimi močij v nikakem razmerju. Da se pri tako slabih plačah igralci ne morejo vzdržavati, je lahko umevno in zato je tudi čisto naravno, da se velika večina njih ne more posvetiti le gledališki umetnosti, ampak ima vsak še kak poseben posel, ki je prav za prav njegovo glavno opravilo. Zato ne moremo imeti od gledališča takega umetniškega užitka, kakor bi ga sicer imeli. Vsaka boljša moč gre zaradi slabe plače drugam si iskat mesta, kjer dobi vsaj pošteno plačilo za svoje delo; naši odločilni krogi pa, mesto da bi jo s povišanjem plače skušali obdržati, raje pravijo: „pustimo jo, še rada pride nazaj“.

Plače naj se uredi tako, da bodo primerne delovanju dotičnika, potem se ne bo čulo toliko pritožb iz igalskih krogov in dobri igralci nas tudi ne bodo zapuščali. Odgovarjalo se nam bo: kako naj pa povišamo plače, ko imamo vkľjub precejšnjim podporam še vedno velik primanjkljaj? (Konec prih.)

Štiri osebe znorele so hkratu v družini ekonoma Elstnerja v neki vasi blizo Liberc. Najprej mu je zblaznela starejša 26letna hči, za njo soproga, potem druga hči in slednjič 20letni sin. To je pač grozen udarec za ubožega moža.

Policijsko. Včeraj so zaprli 31letnega bivšega sodnijskega slugo Antona Visintina, rojenega v Tržiču, stanujočega v ulici St. Michele št. 12. Visintini je nedavno ustrelil na svojo ženo in po tem je pobegnil iz Trsta. Te dni se je vrnil. Poleg tega je osleparil dve stranki za 15 gl. — Organi policijskega nadzora so prijeli 26letnega Miho Lovrenčiča iz Trsta, stanujočega v Kjadinu št. 469. Lovrenčič je izvalil raznim osebam v Kjadinu, Kolonji in na Vrdeli žepne ure, „da jih popravi“, toda namesto tega jih je lepo zastavil. — Vrtarju-čevljarju v hiši št. 8, ulice Farneto odnesel je neznan tat 3 pare čevljev, vrednih 20 gl.

Najnovejše vesti.

Londou 10. Poslanska zbornica je izvolila predsednikom vladnega kandidata Gullyja. Shanghai 10. Japonci so zaplenili angleški parnik „Jiksang“, na kojem je bilo vkrcanih 220.000 patronov.

Friedrichsruh 10. Bismarck se ne počuti dobro vsled naporov iz poslednjih dni. Ni gotovo torej, da vsprejme vse, še prijavljene deputacije.

Solnograd 10. Nadvojvoda Peter Ferdinand Salvator je odpotoval v Črnoce, kjer mu bode odslej bivališče.

Bruselj 10. Senat je vsprejel zakon o občinskih volivah 56 proti 18 glasom.

Madrid 10. Iz Kube javljajo, da je umrl vođa ustašev Guilleremo.

Trgovinske brzojavke. Budimpešta. Pšenica za jesen 7.—7.01 Pšenica za spomlad 1895 6.90 do 6.92 Ovos za spomlad 6.06 6.08 Ri za spomlad 5.78 5.80 Koruza za maj-juni 6.54 6.55, za juli-avgust 6.61—6.62 Pšenica nova od 78 kil. f. 6.85—6.90, od 78 kil. f. 6.90—6.95, od 80 kil. f. 6.95—7.—, od 81 kil. f. 6.95—7.—, od 82 kil. f. 7.05—7.10. Ječmen 6.65—8.10, prosa 6.20—6.80, rž nova 5.98—6.— Pšenica: Ponudbe in povpraševanje slabo. Prodaje se je 12000 met.st., cone mirne. Ri 5 uč. ceneje, ovos in koruza 10 uč. ceneje. Vreme: lepo. Praga. Neratirani sladkor za april f. 12.17½, nova letina 12.77½.

Praga. Centrifugal novi, postavljen v Test in s carino vred, odpošiljatelj prasl f. 28.—28.50. April sept. f. 28.50—28.75 Concessé 29.—, Cotvorai 30.—, V glavah (solihi) 30.25 Havra. Kava Santos good average za april 91.25 za juli 92.—, mlačno Hamburg Santos good average za maj 76.25 september 75.25 december 72.75. mlačno

Dunajska borza 11. aprila 1895			
	danes	včeraj	
Državni dolg v papirju	101.55	101.55	
„v srebru	101.65	101.70	
Avstrijska renta v zlatu	123.60	123.60	
„v kronah	101.40	101.35	
Kreditne akcije	404.50	404.—	
London 10 Let.	122.15	122.30	
Napoleoni	9.68	9.69	
20 mark	11.98	11.93	
100 italj. lir	46.—	45.85	

Tržaška posojilnica in hranilnica, registra ana zaštrda s omejenim poročtvom. (Via Molin piccolo št. 1.)

VABILO

III. redni občni zbor
Tržaške posojilnice in hranilnice,
registrovane zadruge z omejenim poročtvom,
kateri bode
na belo nedeljo dne 21. aprila t. l. točno ob 10. uri predp.

v prostorih
„Delalskega podpornega društva“
(Via Molin piccolo št. 1.)

- DNEVNI RED:
1. Letno poročilo in potrjenje letnega računa.
 2. Razdelitev čistega dobička.
 3. Poročilo o nagradi načelnistva.
 4. Poročilo o gospodarstvu z rezervnim fondom.
 5. Razni predlogi.
 6. Volitev nadzornistva.

K obilni udeležbi vabi
Načelnistvo.
Trst, 10. aprila 1894.

Daje se v najem

v hiši št. 4. via della Fontana, v stanovanju 7. na 3. nadstropji, lepo meblirana soba s dvema oknom in prekrasnim razgledom na mesto.

 Točilo se domača in istrska izvrstna vina.	Josip Katalan v Rojane PHI „Dvanajstih Murvah“ Priporoča se s. občinstvu za obilen obisk.	Oreherjevo pivo. Kuhinja je preskrbljena z mrazili in gorkimi jedili.
---	---	---

Kdor hoče za velikonočne praznike jesti dobre domače

PINCE in POTICE

naj se obrne do
pekarnice in sladščičarne
ulica Stadion št. 20
(nasproti obrtni šoli.)

Nič več kašlja! Balsamski petrolski prah ozdravi vsak kašelj, plućni in bronhijalni katarr, dobiva se v olikovani lekarni PRAXMAYER „Al due Mori“ Trst, veliki trg. Poštne pošiljave izvršujejo se neutegoma.
--

Harmonium
skoraj nov z močnim podvojenim glasom ima na prodaj
Ivan Dekleva,
urar v Mali Pristavi p. sv. Petru, za nízko ceno.

 Tinct. Stomach comp. Svetege Jakoba želodčne kapljice. Skoz več let skušano domače zdravilo, ki pospešuje prebavil in tek povečuje itd. Steklenica 60 na. in 1 gl. 20 uč. Kakor domače živokrepijoče sredstvo prve vrste, číszal so se skozi večletno rabo dra. Liebera živce okrepjujoči eliksir (Tinct. chinae nervotica comp.) — Vastvena znamka + in sidro — s oklenice po gl. 1, 2 in 3-50. Po lečniških in uradnih predpisih pripravljene v lekarni M. Fanta v Pragu (glavna zaloga): Lekarna Serravallo v Trstu; dalje: lekarna I. Zanetti v Trstu; stara c. kr. vojaška lekarna na Dunaju, Stofans-platz, kakor tudi v drugih lekarnah.
